

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO
OSIGURANJE
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO
OSIGURANJE**

MOSTAR

ZA 2010.GODINU

Broj:05-1/11

Sarajevo, mart 2011. godine

MENADŽMENTU**FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Osnova za reviziju***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje** za 2010. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2010. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju finansijskog plana za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava, da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Provjeru konačnog unosa podataka iz obrasca M4 (prijava podataka o utvrđenoj plati, naknadama plata, stažu osiguranja i uplaćenim doprinosima) za bazu podataka koju za Federalni zavod vodi ERC „ZIPO“ i dalje ne vrši Federalni zavod, iako je Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja propisano da je kontrola u nadležnosti Federalnog zavoda. Ovakvim načinom rada nisu eliminisani mogući rizici (Tačka 4.2. Izvještaja).**
- 2. Poslovi Središnje administrativne službe ne obavljaju se u sjedištu Federalnog zavoda, kako je to regulisano Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranju i**

Statutom Federalnog zavoda, što ima za posljedicu smanjenje efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja (Tačka 4.2. Izvještaja).

3. Na dan 31.12.2010.godine imovina Federalnog zavoda više je iskazana za iznos od 1.562.567 KM koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“. Isti je trebao biti preknjižen na izvanbilansnu evidenciju do završetka sudskog spora koji se vodi oko vlasništva nad navedenim objektom (Tačka 4.9.1 Izvještaja).

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji **Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2010.godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje u toku 2010.godine, osim za napomene navedene u tački 1. 2.i 3. u prethodnom pasusu, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo: 11.mart 2011. godine

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na sljedeće:

Donošenje posebnih propisa od strane Vlade FBiH, kojima se, za određene kategorije osiguranika, omogućava pravo na penziju pod povoljnijim uslovima, a da od strane iste, u kontinuitetu, nisu bila obezbjeđena sredstva za te namjene, dovelo je do stvaranja velikog dugovanja Vlade FBiH. Naime, Vlada FBiH na ime duga po ovom osnovu (zaključno sa 31.12.2010.godine) duguje Federalnom zavodu 180.971.969 KM, što ima negativan uticaj na likvidnost Federalnog zavoda kao i nemogućnost porasta penzija. Za navedeni iznos u toku je sudski spor Federalnog zavoda protiv Vlade FBiH.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. Oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME.....	1
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola	4
4.3	Obavljanja poslova iz nadležnosti Federalnog zavoda.....	5
4.4	Finansijski plan za 2010. godinu	6
4.5	Prihodi i primici.....	7
4.6	Tekući rashodi	8
4.6.1	Rashodi stručne službe Federalnog zavoda	8
4.7	Tekući transferi.....	8
4.7.1	Rashodi penzija	8
4.8	Nabavke i kapitalni izdaci.....	10
4.9	Stalna sredstva, potraživanja, obaveze	10
4.9.1	Stalna sredstva	10
4.9.2	Potraživanja	11
4.9.3	Obaveze	11
4.10	Ostali nalazi	12
4.10.1	Vanbilansna evidencija.....	12
4.10.2	Sudski sporovi	12
5.	KOMENTAR	12

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR za 2010. godinu

1. UVOD

Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar (u daljem tekstu: Federalni zavod) je javna ustanova, izvanbudžetski fond formiran Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine 2001. godine, reorganizacijom zatečenih nosilaca osiguranja: Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar (Zavod MIO-Mostar). Osnovna djelatnost Federalnog zavoda je utvrđena Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju (u daljem tekstu Zakon), Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a odnosi se na: osiguranje zakonitosti u ostvarivanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza iz penzijskog i invalidskog osiguranja, osiguranje provođenja penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora u socijalnom osiguranju, vođenje odgovarajuće evidencije o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, vođenje informacionog sistema koji osigurava obavljanje djelatnosti Federalnog zavoda, prikupljanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i isplatu penzija, prikupljanje sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje iz drugih izvora, te donošenje općih akta za provođenje penzijskog i invalidskog osiguranja.

Prema Pravilniku o izmjeni pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u Federalnom zavodu je sistematizovano 986 radnih mjesta, a zaposlenih na dan 31.12.2010. godine je bilo 869.

Saglasno Zakonu o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja i Statutu Federalnog zavoda, sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, ulica Dubrovačka b.b.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Federalnog zavoda za 2010.godinu, pravilnost i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Federalnog zavoda na dan 31.12.2010. godine, izvršenje Finansijskog plana za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od novembra 2010. godine do marta 2011. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Federalnog zavoda FBiH za 2010. godinu konstatovali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Federalni zavod, u cilju efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja, treba konačno da stvori uslove za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u sjedištu iste, kako nalaže Zakon o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statut Federalnog zavoda.*
- *Osigurati da kontrolu podataka o stažu osiguranja i plati osiguranika i korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koji su te uslove stekli zaključno sa 2010.godinom (obrazac M4)u cjelosti obavlja Federalni zavod, kako je to regulisano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.*
- *Poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u cilju dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i konstantnog unapređenja.*
- *Nastaviti aktivnosti na integrisanju baze podataka u jedinstvenu organizacionu jedinicu u sastavu Federalnog zavoda.*
- *Inicirati da se Finansijski plan, kao i izmjene i dopune finansijskog plana Federalnog zavoda, koje je usvojio Parlament FBiH, objavljuju u Službenim novinama FBiH istovremeno kada se objavljuje i Budžet FBiH.*
- *Po sticanju uslova izvršiti izdvajanje sredstava u stalnu rezervu i korištenje istih u skladu sa Zakonom o penzijsko i invalidskom osiguranju u cilju sigurnosti budućeg poslovanja i održive likvidnosti.*
- *Skupa sa resornim ministarstvom i Federalnim ministarstvom finansija poduzeti aktivnosti i osigurati da se sredstva u Budžetu Federacije BiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima planiraju u skladu sa usvojenim i odobrenim Finansijskim planom Federalnog zavoda.*
- *U saradnji sa resornim ministarstvom, okončati aktivnosti na dopuni Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti.*
- *Okončati aktivnosti na uspostavljanju ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje u skladu sa Zakonom o osnivanju instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, za plaćanje usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja do stupanjua na snagu navedene Uredbe.*
- *Izvršiti preknjižavanje sa konta sredstva u pripremi, iznos od 1.562.567 KM koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“, na izvanbilansnu evidenciju, do završetka sudskog procesa koji se vodi oko vlasništva nad navedenim objektom.*
- *Knjigovodstveno evidentirati potraživanja nastala na osnovu vansudskih poravnanja za dospjele, a neizmirene obaveze po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja kao i potraživanja po osnovu pretplata penzija.*
- *Poduzimati i dalje radnje kako bi se objekti i poslovni prostori evidentirani na vanbilansnoj evidenciji zaštitili od devastiranja i stavili u funkciju u vlasništvu Federalnog zavoda i izvještavati o istom.*
- *Potencijalne obaveze i potraživanja evidentirati i na pomoćnim obrascima- dodatni finansijski podaci, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2010. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje

nije postupio po preporukama koje se odnose na:

- osiguranje kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći osiguranika i korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja (obrazac M4) od strane Federalnog zavoda, kako je to regulisano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja,
- stvaranje uslova za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u sjedištu iste u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a u cilju efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja,
- osiguranje uspostavljanja ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u skladu sa Zakonom o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja,
- finansijski plan Federalnog zavoda, kao i izmjene i dopune istoga (koje je usvojio Parlament FBiH) i dalje se ne objavljuju u Službenim novinama kada se objavljuje i Budžet FBiH, i za isto nije postojala inicijativa od strane Federalnog zavoda u 2010. godini,
- preknjižavanje sa konta sredstava u pripremi iznosa od 1.562.567 KM, koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“ na izvanbilansnu evidenciju,
- poduzimanje aktivnosti (skupa sa resornim ministarstvom i Federalnim ministarstvom finansija) da se sredstva u Budžetu Federacije BiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima planiraju u skladu sa usvojenim i odobrenim finansijskim planom Federalnog zavoda.

Preporuke po kojima je postupljeno odnose se na:

- provedene su aktivnosti na isknjižavanju imovine Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz poslovnih knjiga Federalnog zavoda,
- Federalni zavod u 2010. godini snosi troškove ocjene medicinskog vještačenja (fakturirane od strane Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja) temeljem međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, koje je zaključila BiH ili je preuzela od bivše SFRJ, a u skladu sa člankom 2 Uredbe o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti penzijsko i invalidskog osiguranja,
- osigurana je primjena Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda u dijelu obavljanja poslova vezanih za pripremu i izradu finansijskog plana Zavoda i Izvještaja o ostvarivanju finansijskog plana Federalnog zavoda,
- ured interne revizije je osigurao obavljanje poslova revizije u skladu sa donesenim Planom i Programom rada za tekuću godinu,
- finansijsko izvještavanje i izrada godišnjih obračuna sačinjava se u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji BiH,
- nastavljene su aktivnosti (poslane opomene, sa određenim brojem korisnika raskinuti su sporazumi) vezane za naplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, temeljem potpisanih Sporazuma o izmirenju duga, a u cilju efikasnosti primjene Zakona o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje.
- iako Vlada Federacije nije jasno definirala koji se troškovi odnose na provođenje penzijskog i invalidskog osiguranja u Federalnom zavodu su ispoštovali Zaključak Vlade FBiH, jer ukupni troškovi provođenja penzijskog osiguranja su niži od 2,8%, koliko je utvrđeno navedenim Zaključkom.
- osigurano je stvarno praćenje potrošnje goriva kao i sačinjavanje izvještaja o potrošnji goriva u skladu sa procedurama o uslovima i načinu korištenja putničkih automobila za potrebe Federalnog zavoda,

- popis imovine, obaveza i potraživanja izvršen je u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu Budžeta/Proračuna F BiH i realizirane su Odluke donesene od strane Upravnog odbora vezane za popis.

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno odnose se na:

- poduzimaju se aktivnosti (prvi koraci) na stvaranju uslova za integrisanje baze podataka u jedinstvenu organizacionu jedinicu u sastavu Federalnog zavoda,
- sačinjene su zabilješke uz finansijske izvještaje i osigurana je evidencija potencijalnih obaveza i potraživanja (sudskih sporova), međutim nije osigurano prezentovanje istih na pomoćnim obrascima u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH
- u saradnji sa resornim ministarstvom, pokrenuta je inicijativa na dopuni Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti. Izmjena i dopuna još uvijek nije izvršena,
- preispitivanje i usaglašavanje razlike obračunatih i uplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje do pune stope doprinosa za period 1998.-2000. godina bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH. Po izjavi odgovornih, radna grupa formirana u 2008. godini za utvrđivanje stanja ovoga duga, još uvijek nije sačinila izvještaj o utvrđenom stanju.

4.2 Sistem internih kontrola

Izvršena je procjena funkcionisanja sistema internih kontrola u Federalnom zavodu, kako bi se uvjerali da li uspostavljene interne kontrole, osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonskim propisima, tačnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, kao i ekonomično i efikasno trošenje javnih sredstava. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na menadžmentu Federalnog zavoda, a temelj funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu **kontrolnog okruženja** je adekvatna organizaciona struktura i kvalitetni interni akti.

Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda sa koeficijentima složenosti radnih mjesta utvrđen je opis poslova i radnih zadataka svakog uposlenika i hijerarhiska odgovornost uposlenih. Tokom 2010. godine Federalni zavod je izvršio izmjene i dopune navedenog Pravilnika kojima je u sektoru za ekonomsko finansijske poslove formirano odjeljenje za aktuarske i analitičko planske poslove, koje između ostaloga obavlja poslove izrade finansijskih planova, programa i izvještaja Federalnog zavoda. Također izmjenama i dopunama formiran je Ured za odnose sa javnošću. Krajem 2010. godine Upravni odbor Federalnog zavoda donio je Odluku kojom je imenovao Radnu grupu za pripremu polaznih elemenata za izradu novog Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda.

Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja i Statutom Federalnog zavoda regulisano je da je sjedište Središnje administrativne službe u sjedištu Federalnog zavoda u Mostaru. Međutim, poslovi Središnje administrativne službe i dalje se obavljaju u Mostaru i u Sarajevu (prema mjestu rada i prebivališta uposlenika). Stekli smo utisak da menadžment Federalnog zavoda nije voljan da rješava ovaj problem u što kraćem roku (nisu nam prezentovani zapisnici Upravnog odbora na kojima se o tome raspravljalo tokom 2010. godine), iako bi rješavanje istog imalo za cilj efikasnost i ekonomičnost poslovanja Federalnog zavoda.

Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima utvrđeni su **rizici poslovanja**, kao i osnov i način utvrđivanja rizika poslovanja.

Kada su u pitanju **kontrolne aktivnosti**, utvrdili smo da je Federalni zavod donio i usvojio uglavnom sve procedure kojima se reguliše djelovanje sistema internih kontrola. Međutim, u svim slučajevima propisane procedure se nisu provodile dosljedno, što je imalo za posljedicu određene propuste. Propusti se odnose na neuspostavljenje ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja za plaćanja usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja, ne evidentiranje potencijalnih obaveza i potraživanja na pomoćnim obrascima uz finansijske izvještaje, ne evidentiranje potraživanja u Glavnoj knjizi po osnovu vansudskih poravnjanja i pretplata penzija, ne preknjižavanje sa konta sredstva u pripremi na izvanbilansnoj evidenciji iznosa od 1.562.567 KM, koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“.

Pored navedenog, utvrđeno je da se pojedine kontrolne aktivnosti ne provode na način kako je to definisano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, što se prvenstveno odnosi na činjenicu da Federalni zavod i dalje ne vrši provjeru konačnog unosa podataka iz obrasca M4 (prijava podataka o utvrđenoj plaći, naknadama plaća, stažu osiguranja i uplaćenim doprinosima). Prema navedenom zakonu podatke o stažu osiguranja i plaći kontroliše nositelj osiguranja i unosi u matičnu evidenciju iz prijave. Unos navedenih podataka za dio Federalnog zavoda vrši se u ERC „ZIPO“-u d.o.o. Sarajevo, koji je zasebno pravno lice. Ovakvim načinom rada nisu eliminisani mogući rizici vezani za ove poslove.

U skladu sa Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima interna revizija u okviru svojih nadležnosti, **vrši nadgledanje** u pogledu internih kontrolnih postupaka i sačinjava nalaz i mišljenje o utvrđenom činjeničnom stanju u kojem predlaže mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Provedenom revizijom prezentovani su dokumenti koji ukazuju da je monitoring sistema internih kontrola obavljen od strane interne revizije Federalnog zavoda u skladu sa Planom i programom rada za 2010. godinu. Isti je bio usmjeren na aktivnost i koje su okarakterisane kao aktivnosti koje nose visok nivo rizika i to : poslovi zastupanja pred sudskim tijelima, poslovi javnih nabavki i njihovo praćenje, poslovi rješavanja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja , poslovi kontrole prijavnog odjavnog segmenta u matičnoj evidenciji, poslovi finansijske kontrole obrasca M4, poslovi revizije sektora za ekonomsko finansijske poslove Federalnog zavoda. O istima su sačinjeni nalazi, mišljenje i date preporuke. Uvidom u iste uvjerali smo da nisu utvrđene veće nepravilnosti. Provedenom revizijom utvrdili smo da je Interne revizija radila u skladu sa Planom i programom za 2010. godinu.

Federalni zavod, u cilju efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja, treba konačno da stvori uslove za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u sjedištu iste, kako nalaže Zakon o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statut Federalnog zavoda.

Osigurati da kontrolu podataka o stažu osiguranja i plati osiguranika i korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koji su te uslove stekli zaključno sa 2010.godinom (obrazac M4)u cjelosti obavlja Federalni zavod, kako je to regulisano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u cilju dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i konstantnog unapređenja.

4.3 Obavljanja poslova iz nadležnosti Federalnog zavoda

U skladu sa Statutom Federalnog zavoda dio poslova iz nadležnosti istog odnosi se na vođenje informacijskog sistema koji osigurava obavljanje aktivnosti Federalnog zavoda. Provedenom revizijom utvrdili smo da Federalni zavod još uvijek nema jedinstveni informacijski sistem, kako je to regulisano Zakonom o organizaciji penzijsko invalidskog osiguranja, Zakonom o matičnoj evidenciji osiguranika i korisnika prava iz penzijsko invalidskog osiguranja i Statutom. Matični podaci i obračun penzija dijela Federalnog zavoda koji su pripadali ranijem nositelju osiguranja DF PIO BiH Sarajevo, još uvijek se vode u Elektronskom računskom centru zdravstva i penzijskog osiguranja-ERC „ ZIPO“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu ERC „ ZIPO“), što je konstatovano i u prethodnim revizijskim izvještajima. Druga baza podataka nalazi se u okviru Federalnog zavoda, a odnosi se na bazu podataka ranijeg nositelja osiguranja MIO Mostar. Za obavljanje navedenih poslova sa ERC „ZIPO“-om Federalni zavod je sklopio Ugovor o pružanju i korištenju računarskih i informatičkih usluga za 2010.godinu. Vođenje dvije odvojene baze podataka ima za posljedicu povećanje troškova i u pojedinim slučajevima neažurnost u postupku rješavanja ostvarivanja prava na penziju. U cilju prevazilaženja navedenog problema i stvaranje uslova za uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (što je već dugi niz godina bila naša preporuka), utvrdili smo slijedeće:

Vlada FBiH 19.08.2010 godine donijela je Odluku o prijenosu cjelokupnog udjela Federacije BiH u privrednom društvu ERC „ZIPO“ na Federalni zavod. Prijenos udijela vrši se u cilju stvaranja uslova za uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, što podrazumjeva i dodatna ulaganja za nabavku opreme i kadrovsko jačanje ERC-a „ ZIPO“. Također je navedenom Odlukom utvrđeno da oblik organizovanja Društva upisan u Registar općinskog suda u Sarajevu ostaje nepromjenjen. Kako je utvrđeno Odlukom o prenosu vlasništva sačinjen je Ugovor ovjeren od strane

notara. Ugovor o prenosu/ustupanju udjela, istupanju članova/osnivača društva i pristupanju novog člana/osnivača društva, u svojstvu osnivača Federacije BiH, potpisao je premjer Vlade Federacije BiH (po ovlaštenju iz Odluke). **Premijer Federacije također je potpisnik navedenog Ugovora kao stjecatelj u ime Federalnog zavoda, kojeg zastupa u svojstvu osnivača Federacije Bosne i Hercegovine.** Ugovorom je regulisano da se upisani i uplaćeni osnovni/temeljni kapital u iznosu od 1.825.686 KM u 100% prenosi na Federalni zavod i isti je pod 31.12.2010. godine uknjižen u poslovnim knjigama Federalnog zavoda, na osnovu Ugovora i Rješenja o registraciji. Nisu nam prezentovani zapisnici Upravnog odbora Federalnog zavoda, koji bi potvrdili da je na sjednicama istog vođena rasprava vezana za navedenu Odluku i Ugovor. Međutim, Upravni odbor Federalnog zavoda je na sjednici od 01.12.2010 godine donio Odluku o imenovanju zastupnika Federalnog zavoda u Skupštinu ERC“ ZIPO „, kao i imenovanju Radne skupine (pet članova) za izradu studije “Analiza postojećeg stanja i prijedloga plana razvoja informacijskog sustava Federalnog zavoda“. Namjena studije je da posluži Upravnom odboru kao stručna pomoć pri donošenju odluka o razvoju informacijskog sistema Federalnog zavoda, te da prikaže analizu postojećeg stanja informacijskog sistema Federalnog zavoda, da predloži koncept rješenja budućeg informacijskog sistema sa odgovarajućim planovima, tehnološku osnovicu novog informacijskog sistema, vremenski plan uspostave novog informacijskog sistema i finansijski plan potrebnih ulaganja. Prema navedenoj Odluci rok za realizaciju zadataka bio je tri mjeseca. Do završetka naše revizije studija je bila završena, ali ista nije bila prezentovana Upravnom odboru.

Nastaviti aktivnosti na integrisanju baze podataka u jedinstvenu organizacionu jedinicu u sastavu Federalnog zavoda.

4.4 Finansijski plan za 2010. godinu

Prijedlog Finansijskog plana Federalnog zavoda za 2010. godinu usvojio je Upravni odbor 30.10.2009 godine i isti je dostavljen resornom ministarstvu 03.11.2009.godine. Međutim zbog Zaključka Vlade FBiH broj 822 od 04.novembra 2009.godine kojom je regulisano da će se sredstva za pokriće obaveza po osnovu isplata penzija po Uredbi II i Uredbi III osigurati 50% iz sredstava Federalnog zavoda a 50% u Budžetu Federacije BiH, Upravni odbor Federalnog zavoda je 30.11.2009.godine donio Odluku o izmjenama Finansijskog plana Federalnog zavoda za 2010. godinu. U skladu sa istom ukupni prihodi planirani su u iznosu od 1.781.788.747 KM, rashodi 1.729.665.839 KM i višak prihoda 52.122.908 KM. Ističemo da je Finansijskim planom kao Izmjenama i dopunama istoga planiran i kompletan dug Federacije BiH sa 2009. godinom u iznosu od 182.723.847 KM, što po našem mišljenju nije realno . Menadžment Federalnog zavoda svjestan je te činjenice , ali ističu da nisu željeli sačiniti Finansijski plan bez pozicije duga Vlade Federacije prema Federalnom zavodu.

Upravni odbor je na sjednici od 30.04.2010 godine donio Odluku o izmjenama Finasijskog plana Federalnog zavoda za 2010. godinu zbog preraspodjele sredstava po pojedinim pozicijama rashoda Federalnog zavoda. Isti je dostavljen resornom ministarstvu 18.05.2010.godine.

Nije prezentovana dokumentacija koja bi potvrdila da je Federalno ministarstvo finansija razmatralo i dalo saglasnost na prijedlog Finansijskog plana Federalnog zavoda, kao i dokumentacija koja bi potvrdila da je Finansijski plan i Izmjene istoga usvojen od strane Parlamenta FBiH i objavljen u Službenim novinama skupa sa Budžetom FBiH.

U Godišnjem iskazu o izvršenju budžeta ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 1.658.345.439 KM, rashodi 1.616.225.319 KM i višak prihoda nad rashodima 42.120.120 KM. Zakonom je regulisano da nosilac osiguranja izdvaja sredstva u stalnu rezervu dok ne dostignu iznos od 10% planiranih prihoda za tekuću godinu. Sredstva stalne rezerve koriste se za održavanje likvidnosti nosioca osiguranja. Uvidom u finansijske izvještaje prva tri kvartala 2010. godine ,utvrdili smo da je Federalni zavod iskazivao negativan finansijski rezultat a izdvojena sredstva zakonske rezerve u 2009.godini su iskorištena za pokriće iskazanog deficita za 2009.godinu.

Godišnji obračun i Izvještaj o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda za 2010. godinu usvojio je Upravni odbor 21.01.2011.godine.

Inicirati da se Finansijski plan, kao i izmjene i dopune finansijskog plana Federalnog zavoda, koje je usvojio Parlament FBiH, objavljuju u Službenim novinama FBiH istovremeno kada se objavljuje i Budžet FBiH.

Po sticanju uslova izvršiti izdvajanje sredstava u stalnu rezervu i korištenje istih u skladu sa Zakonom o penzijsko i invalidskom osiguranju u cilju sigurnosti budućeg poslovanja i održive likvidnosti.

4.5 Prihodi i primici

Ukupni prihodi iskazani u bilanci uspjeha Federalnog zavoda za 2010. godinu iznose 1.658.345.439 KM (manje ostvareni za 6,93%) od čega su prihodi od doprinosa 1.473.702.514 KM, neporeski prihodi 5.037.925 KM i prihodi iz Budžeta FBiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima, odnosno beneficiranih penzija u iznosu od 175.150.000 KM i prihodi po osnovu sredstava privatizacije primljenih od kantona iz ranijih godina koji su u 2010. godini oprihodovani u iznosu od 4.455.000 KM.

Prihodi od doprinosa koji predstavljaju najznačajniju stavku prihoda iskazani su u većem iznosu u odnosu na planirane za 4,70 %. Stvarni porast prihoda od doprinosa iznosi 1,65%, a razlika se odnosi na uplatu sredstava u iznosu od 43.000.000 KM doznačenu od Agencije za privatizaciju iz pasivne podbilanse po osnovu irakčkog duga Federalnom zavodu. Vlada Federacije BiH je 02.12.2010.godine donijela Odluku o raspodjeli novčanih sredstava iz pasivnog podbilansa kojom se raspoređuju naplaćena novčana sredstva u navedenom iznosu za pokriće neisplaćenih obaveza prema Federalnom zavodu u skladu sa Uredbom o načinu korištenja naplaćenih novčanih sredstava iz pasivne podbilanse preduzeća i banaka iz 2006.godine. Istom je utvrđeno da će Vlada FBiH donijeti odluke za svako preduzeće pojedinačno nakon što preduzeća usaglase obaveze sa Federalnim zavodom. Vlada FBiH je 22.12.2010.godine donijela devet Odluka o dodjeli novčanih sredstava za pokriće neisplaćenih obaveza prema Federalnom zavodu za devet gospodarskih društava u ukupnom iznosu od 29.657.886 KM. Za preostali dio, do kraja naše revizije Vlada FBiH nije donijela odluke.

Federalni zavod nastavio je i u 2010. godini sa aktivnostima vezanim za primjenu Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih i nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje. Provedene su aktivnosti slanja opomena korisnicima sa kojima je potpisan Sporazum za plaćanje u ratama, a koji su dostavili sredstva osiguranja plaćanja kao i korisnicima sa kojima je potpisan Sporazum o jednokratnoj uplati. Sa osam preduzeća sa kojima je potpisan Sporazum o jednokratnoj uplati, a koji nisu izmirili obaveze, Sporazum je raskinut. Ukupno iskazano potraživanje po ovom osnovu (reprogram) sa 31.12.2010. godine iznosi 21.392.785 KM. Potraživanje po osnovu potpisanih Sporazuma za jednokratno plaćanje (uz popust), a uvidom u pomoćne evidencije sa 31.12.2010. godine iznosi 6.234.248 KM. Isto nije knjigovodstveno evidentirano kao što smo konstatovali i u revizorskom izvještaju za 2009. godinu. Prema izjavi odgovorne osobe i prezentovanoj dokumentaciji, fizičke osobe sa kojima je zaključen Sporazum o izmirenju duga prema ZOND-u su izmirile svoja dugovanja.

Prihodi po osnovu tekućih grantova iz Budžeta Federacije BiH za refundaciju sredstava za penzije vojnih penzionera po povoljnijim uslovima planirani su u iznosu od 370.775.747 KM (od čega grant po osnovu duga Federacije BiH sa 2009. godinom iznosi 182.723.847 KM), a ostvareni u iznosu od 175.150.000 KM. Doznačena sredstva su planirana u Budžetu Federacije na poziciji tekućih transfera resornog ministarstva (Federalno ministarstvo rada i socijalne politike) za refundaciju sredstava Federalnom zavodu za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima. Međutim, planirana sredstva u Budžetu Federacije za ove namjene nisu u potpunosti u skladu sa finansijskim planom Federalnog zavoda, kao i sa mjesečnim zahtjevima odnosno fakturama za refundaciju već isplaćenih penzija pod povoljnijim uslovima. Ovaj problem je bio naveden i u revizorskom izvještaju za 2009. godinu.

Velika dugovanja Vlade Federacije BiH, koja su sa 31.12.2010. godine iskazana u iznosu od 180.971.969 KM ugrožavaju likvidnost Federalnog zavoda i onemogućavaju porast penzija. Sudski spor protiv Vlade Federacije (u vezi duga za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima) koji je pokrenut 24.06.2009.godine Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda nije bio okončan u 2010. godini. Prema informacijama dobivenim od ovlaštenih osoba Federalnog zavoda, tužba Federalnog zavoda je preinačena na cjelokupan dug Vlade Federacije i aktivnosti su nastavljene i u 2011. godini.

Skupa sa resornim ministarstvom i Federalnim ministarstvom finansija poduzeti aktivnosti i osigurati da se sredstva u Budžetu Federacije BiH za isplatu penzija pod povoljnijim uslovima planiraju u skladu sa usvojenim i odobrenim Finansijskim planom Federalnog zavoda.

4.6 Tekući rashodi

4.6.1 Rashodi stručne službe Federalnog zavoda

Rashodi Stručne službe Federalnog zavoda u 2010. godini iskazani su u iznosu od **44.759.914 KM** i čine 2,77% ukupnih tekućih rashoda. Pored troškova za bruto plate i naknade zaposlenih u ovaj iznos uključeni su i materijalni troškovi i usluge koji su u funkciji obračuna i isplate penzija kao što su nabavka obrazaca, papira, troškovi distribucije penzija, ptt troškovi vezani uz penzije, kompjutorske i druge usluge. Zaključkom Vlade FBiH ukupni troškovi provođenja penzijskog osiguranja trebaju biti svedeni na iznos 2,8% od ukupnih sredstava za penzijsko i invalidsko osiguranje. Iako ovim zaključkom nisu jasno navedeni koji se troškovi odnose na provođenje penzijskog osiguranja, iz visine ukupno iskazanih rashoda stručne službe vidljivo je da su u Federalnom zavodu ispoštovali navedeni Zaključak Vlade.

Izdaci za bruto plate i naknade zaposlenih u Federalnom zavodu za 2010. godinu su iskazani su u iznosu od **29.379.677 KM** i u odnosu na plan ostvareni su manje za 2,6% . Bruto plate i naknade zaposlenih u ukupnim tekućim rashodima učestvuju sa 1,82%. Obračun i isplata plata za 2010.godinu izvršen je u skladu sa Zakonskim propisima i internim aktima Federalnog zavoda. U skladu sa Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa sa Poreznom upravom FBiH sklopljen je sporazum o preuzimanju 49 uposlenika Federalnog zavoda u Poreznu upravu FBiH. Isti su preuzeti 01.11.2010.god.

Metodom uzorka izvršena je provjera obračuna plata i naknada zaposlenih i nisu konstatovane nepravilnosti.

Izdaci za materijal i usluge za 2010. godinu iskazani su u iznosu od **15.380.237 KM** i u odnosu na plan manje su ostvareni za 18%.

U ovim izdacima sadržani su i izdaci za usluge prevoza i goriva, koji su iskazani u iznosu od 90.051 KM. U Federalnom zavodu su postupili u skladu sa preporukama i usvojili normative potrošnje goriva za vozila kojima raspolažu i osigurali u skladu sa preporukama kontrolu potrošnje goriva. Sačinjavaju se i prezentuju mjesečni i tromjesečni izvještaji o potrošnji goriva u skladu sa usvojenim internih procedurama. Provedenom revizijom ostalih rashoda Federalnih zavoda nismo našli nepravilnosti.

4.7 Tekući transferi

U okviru tekućih rashoda, na poziciji tekućih transfera iskazan je iznos od 1.569.292.323 KM. U iskazanom iznosu tekućih transfera sadržane su ostvarene penzije u iznosu od 1.549.447.075 KM, doprinosi za zdravstveno osiguranje penzionera u iznosu od 17.756.223 KM, naknade za fizičku onesposobljenost (tjelesno oštećenje) u iznosu od 2.033.955 KM i ostali transferi pojedincima i neprofitnim organizacijama u iznosu od 55.070 KM.

4.7.1 Rashodi penzija

Finansijskim planom za 2010 godinu, rashodi penzija uključujući i doprinos za zdravstveno osiguranje planirani su u iznosu od 1.673.069.820 KM, a ostvareni su u iznosu od 1.567.203.297 KM , što je manje za 6,33 % od plana. U strukturi ukupnih rashoda i izdataka troškovi penzija učestvuju sa 95,87 %.

Na bazi podataka iz decembra 2010. godine, ukupan broj korisnika penzija je bio 368.794 ili 3,58% više u odnosu na broj korisnika penzija u decembru 2009.godine , a prosječno isplaćena penzija je iznosila 340,58 KM što je za 1,51% manje od prosječno isplaćene penzije u decembru 2009. godine.

Od ukupno iskazanih rashoda penzija, rashodi penzija koji se finansiraju iz Budžeta Federacije BiH (Uredba o povoljnijim uslovima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih osiguranika vojske FBiH- Uredba II, Uredba o sticanju prava na starosnu penziju pod povoljnijim uslovima pripadnika bivše vojske FBiH i državnih službenika i namještenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane -Uredba III, Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, Zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica, preuzeti korisnici –bivša JNA i pokrće dijela penzija po osnovu priznatog posebnog staža po

članku 94. Zakona) iskazani su u iznosu od 168.142.097 KM. Penzije su sa 31.12.2010. godine isplaćene za 23.037 korisnika ovih prava (84.049 korisnika dijela penzija po osnovu priznatog posebnog staža po članku 94 Zakona). Navedenim Uredbama i Zakonima regulisano je da se sredstva za isplatu penzija korisnicima koji pravo ostvaruju pod povoljnijim uslovima osiguravaju u Budžetu FBiH, sve dok korisnik penzije ne ispuni uslove na punu starosnu penziju u skladu sa Zakonom. Također, u Uredbi III navedeno je, da će se po sticanju uslova za starosnu penziju u skladu sa Zakonom, refundirati samo razlika između iznosa penzije ostvarene po ovoj Uredbi i penzije utvrđene u skladu sa Zakonom. Međutim, Vlada FBiH je u novembru 2009.godine donijela Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbi II i III kojima je utvrđeno da se isplata penzije za oktobar 2009 godine i dalje, do donošenja zakona koji će zamjeniti uredbe, vrši 50% iz sredstava koja se vode na posebnom podračunu nositelja osiguranja a 50% iz sredstava Budžeta FBiH.

Upravni odbor Federalnog zavoda je 01.02.2010. godine donio Odluku o određivanju visine najviše (1.197,40 KM), zajamčene (239,48 KM) i najniže (179,16 KM) penzije za 2010. godinu usklađene sa isplatom koeficijentom za tekući mjesec u skladu sa članom 51. Zakona. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, utvrđeno je da se starosna penzija za mjesec za koji se isplaćuje, ne može isplatiti u iznosu većem od četiri prosječne penzije isplaćene u decembru 2007. godine i usklađene za isplatu koeficijentom za taj mjesec utvrđen u skladu sa članom 51 Zakona. U skladu sa Zakonom, zajamčena penzija ne može biti manja od 80% prosječne penzije isplaćene u decembru 2007.godine i usklađene sa članom 51.Zakona, a najniži iznos penzije ne može biti manji od 60% prosječne penzije isplaćene u decembru 2007.godine i usklađene sa članom 51.Zakona. U skladu sa Zakonom o načinu ostvarivanja ušteda u Federaciji BiH i Budžetom Federacije BiH, Upravni odbor Federalnog zavoda je u 2009.godini donio Odluku o smanjenju 10% isplatnog koeficijenta za isplatu vojnih penzija koje se finansiraju iz Budžeta Federacije. Isplati koeficijent tokom 2010.godine za isplatu vojnih penzija je iznosio 1,485 a isplati koeficijent za redovne penzije je 1,65. Obzirom da je najniža penzija isplaćena po Zakonu u 2010.godini (uz primjenu isplatnog koeficijenta) iznosila 296,36 KM, a najniža isplaćena penzija po povoljnijim uslovima 266,72 KM, Vlada Federacije je 27.10.2010.godine donijela Odluku o sufinansiranju najnižih penzija ostvarenih pod povoljnijim uslovima za zadnja tri mjeseca 2010.godine. Odlukom se, u cilju zaštite penzionera, čiji je iznos penzije ostvaren pod povoljnijim uslovima u isplati manji od iznosa najniže penzije po Zakonu, odobrava sufinansiranje istih u iznosu od 1.024.900 KM. Utvrdili smo da je Vlada FBiH donosila Odluke o sufinansiranju ovih penzija i za prva dva mjeseca 2011.godine.

Za usklađivanje penzija i utvrđivanje navedenih koeficijenta Upravni odbor je svakog mjeseca donosio Odluku. Federalni zavod nije smanjivao isplati koeficijent, iako su sredstva za isplatu penzija uz primjenu istog bila nedostatna. Za nedostajući iznos sredstava (uzrokovano najvećim dijelom neizmirenjem obaveza po osnovu duga Vlade FBiH do 31.12.2009.godine) Federalni zavod je koristio očekivani prihod doprinosa iz narednog mjeseca, za što je Upravni odbor Federalnog zavoda svaki mjesec donosio Odluku. Utvrđivanjem koeficijenta na ovaj način, omogućeno je zadržavanje penzija na istom nivou. **Međutim, to je rezultiralo da ukupni rashodi tekućeg perioda nisu bili pokriveni prihodima tekućeg perioda, što je imalo za posljedicu iskazivanje negativnog finansijskog rezultata za prva tri kvartala 2010.godine i nemogućnost povećanja koeficijenta za usklađivanje penzija tokom 2010.godine.**

Prilikom primjene odredaba člana 31a i 31b Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, Federacioni zavod i dalje odlučuje o pravima korisnika privremenim rješenjem (nedorečenost navedenih odredbi u dijelu određivanja i definisanja pojma „puna starosna penzija“ i način obračuna penzija po članu 31a), a penziju u ovom slučaju isplaćuje u najnižem iznosu, koji je za decembar 2010. godine sa isplatom koeficijentom iznosio 266,72 KM. Imajući u vidu da je primjena ovog Zakona od 01.01.2008. godine, sva rješenja izdata po ovom osnovu od navedenog datuma su privremenog karaktera dok se ne riješi ovo pitanje. **Prema izjavama odgovornih, prevođenjem ovih rješenja u konačna, stvarni troškovi isplata ovih penzija ne bi trebali biti veći po članku 31a, međutim po članku 31b mogu se očekivati razlike, odnosno porast troškova.**

Utvrdili smo da još uvijek nije uspostavljen ugovorni odnos između Federalnog zavoda i Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u skladu sa Zakonom o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja koju je donijela Vlada FBiH 15.07.2010.godine. U skladu sa navedenom Uredbom ugovor se trebao zaključiti za plaćanje usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja do stupanja na snagu Uredbe u skladu sa Cjenovnikom usluga od 29.09.2006.godine. Ugovorom bi se regulisao i utvrdio stvarni broj izvršenih usluga medicinskih vještačenja za potrebe ostvarivanja prava iz penzijsko i

invalidskog osiguranja, utvrdila visina duga i dinamika plaćanja duga. Međutim ističemo da Federalni zavod, u skladu sa članom 2 navedene Uredbe, u 2010. godini snosi troškove ocjene medicinskog vještačenja (fakturisane od strane Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja), temeljem međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju koje je zaključila BiH ili je preuzela od bivše SFRJ. Upravni odbor Federalnog zavoda je 21.09.2010.godine donio Zaključak o obavezi plaćanja troškova ocjene medicinskog vještačenja po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju.

U saradnji sa resornim ministarstvom, okončati aktivnosti na dopuni Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti.

Okončati aktivnosti na uspostavljanju ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje u skladu sa Zakonom o osnivanju instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, za plaćanje usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja do stupanja na snagu navedene Uredbe.

4.8 Nabavke i kapitalni izdaci

Federalni zavod je u 2010. godini izvršio nabavku stalnih sredstava u iznosu od 2.173.082 KM što je u odnosu na plan manje za 60%. U ovom iznosu za nabavku zemljišta izdvojeno je 76.500 KM, za adaptaciju i izgradnju poslovnih prostora u Mostaru, Tuzli i Zenici izdvojeno je 1.261.359 KM, koji se odnosi na okončane situacije na temelju provdenih tendera u toku 2009.god. Za nabavku opreme izdvojeno 835.223 KM.

Uvidom u primjenu Zakona o javnim nabavkama kod nabavki roba, usluga i ustupanju radova nisu konstatovane nepravilnosti.

4.9 Stalna sredstva, potraživanja, obaveze

4.9.1 Stalna sredstva

Na dan 31.12.2010. godine Federalni zavod je u finansijskim izvještajima iskazao stalna sredstva knjigovodstvene vrijednost od 78.976.055 KM.

Uvidom u Elaborat o popisu za 2010. godinu konstatovali smo da se slaže knjigovodstveno i stvarno stanje stalnih sredstava. Povećanje vrijednosti stalnih sredstava u odnosu na prethodnu godinu posljedica je povećanja vrijednosti građevinskih objekata nakon adaptacija, prijenosa sa izvanbilansne pozicije u bilansu objekta Doma penzionera u Zenici (18.325.814 KM), a također i uknjižavanja na kontu osnivačkih ulaganja iznosa od 1.825.687 KM temeljem Odluke o prenosu cjelokupnog udjela FBiH u privrednom društvu ERC „ZIPO“ na Federalni zavod. Uvidom u Elaborat i knjigovodstvenu evidenciju opreme u Federalnom zavodu uočeno je značajno smanjenje vrijednosti opreme. Smanjenje je posljedica rashodovanja značajnog dijela opreme vezane za obradu podataka putem ERC-a (terminali, štampači) koja je zastarjela, a čija će se postepena zamjena početi vršiti u toku 2011.godine (umjesto terminala instalirat će se računari). Nabavna vrijednost opreme predložene za rashod iznosila je 4.804.674 KM (radi se o prijeratnoj opremi, koja je po izjavi članova komisije za popis imala visoke nabavne cijene) pa je stoga i vrijednost sredstava predloženih za rashod velika. Ispravka vrijednosti istih je 4.789.246 KM a razlika u iznosu od 15.428 KM knjižena je na teret rashoda. Odlukom Upravnog odbora Federalni zavod je u obavezi formirati komisije za prodaju ili uništenje rashodovanih sredstava najkasnije do 30.04.2011. godine.

Provedenom revizijom utvrđeno je da je u skladu sa preporukama Ureda za reviziju provedeno isknjižavanje imovine Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz poslovnih knjiga Federalnog zavoda u vrijednosti od 1.776.777 KM temeljem diobenog bilansa između Federalnog zavoda i Instituta.

Također smo utvrdili da Federalni zavod nije postupio u skladu sa preporukama i nije izvršio preknjižavanje objekta „ŠIK KLJUČ“ u vrijednosti od 1.562.566,80 KM sa sredstava u pripremi na izvanbilansnu evidenciju, dok se ne završi sudski spor koji se vodi oko vlasništva nad ovim objektom. Zbog navedenog imovina Federalnog zavoda više je iskazana za vrijednost ovog objekta.

Dio imovine Federalnog zavoda sačinjavaju stanovi čija vrijednost iskazana u finansijskim izvještajima iznosi 18.008.412 KM. Uvidom u prezentovanu dokumentaciju utvrdili smo da se u evidenciji Federalnog zavoda (koju je sačinila posebna komisija) nalazi ukupno 552 stambene jedinice koje su bez zakonskih korisnika. Prema izjavama ovlaštenih osoba Federalnog zavoda od uspostave istoga (od 01.01.2002.godine) poduzimane su intezivne aktivnosti na utvrđivanju pravno relevantnog statusa stambenih jedinica u vlasništvu Federalnog zavoda po tada važećim zakonskim propisima. Donošenjem Zakona o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova (kojim su regulisani uslovi i način vraćanja stana davaocu na korištenje, dodjela i prodaja stanova iz članka 13. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima) po izjavi ovlaštenih osoba, nastavljene su aktivnosti na utvrđivanju statusa svake stambene jedinice u vlasništvu Federalnog zavoda. U skladu sa istim podneseni su zahtjevi svim općinama u Federaciji u kojoj postoje stanovi u vlasništvu Federalnog zavoda, za vraćanje stanova vlasniku. Upravni odbor Federalnog zavoda je u 2010.godini donio Pravilnik o stambenim odnosima i Odluku o imenovanju Stambenih komisija Federalnog zavoda za Središnju administrativnu službu u Mostaru i Sarajevu i za kantonalne administrativne službe. U toku je primjena navedenog Pravilnika kao i aktivnosti raspodjele stambenih jedinica.

Izvršiti preknjižavanje sa konta sredstva u pripremi, iznos od 1.562.567 KM koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“, na izvanbilansnu evidenciju, do završetka sudskog procesa koji se vodi oko vlasništva nad navedenim objektom.

4.9.2 Potraživanja

Na dan 31.12.2010. godine ukupna potraživanja Federalnog zavoda iskazana su u iznosu od **216.147.261 KM**. Najznačajnije stavke ovih potraživanja odnose se na potraživanja od Vlade FBiH u iznosu od 180.971.968 KM za isplaćene mirovine po povoljnijim uvjetima, a koje se finansiraju iz Budžeta FBiH (od kojih je utužen iznos od 106.020.142 KM), potraživanja od pravnih lica u iznosu od 21.605.953 KM, potraživanja za kamate od poslovnih banaka u iznosu od 23.673 KM, potraživanja od sudskih sporova 12.191 KM te potraživanja od „Hercegovačke banke“ u iznosu od 13.535.475 KM. Uvidom u dokumentaciju vezanu za potraživanja uvjerali smo se da se vrši sravnjavanje salda za iskazana potraživanja slanjem i primanjem IOS-a.

Međutim, uvidom u pomoćnu evidenciju vansudskih poravnanja (za dospjele a neizmirene obaveze po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje sa osiguranicima koji ispunjavaju uslove za penziju, ali po osnovu ovih doprinosa imaju dug) i pretplata penzija, utvrdili smo da se potraživanja po ovom osnovu ne evidentiraju u knjigovodstvu. Ista (prema podacima iz pomoćne evidencije) sa 31.12.2010. godine u KAS/ŽAS Mostar (koji je bio predmetom naše revizije) iznose 288.587 KM. Potraživanja se izmiruju u mjesečnim ratama kroz obustave prilikom isplate penzija. Navedene pomoćne evidencije se vode samo u kantonalnim administrativnim službama. Smatramo da se potraživanja po vansudskim nagodbama i pretplatama penzija, koja sigurno za cijeli Federalni zavod predstavljaju značajnu stavku i mogu imati uticaja na finansijske izvještaje (u dijelu iskazanih potraživanja), trebaju i knjigovodstveno evidentirati.

Knjigovodstveno evidentirati potraživanja nastala na osnovu vansudskih poravnanja za dospjele a neizmirene obaveze po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja kao i potraživanja po osnovu pretplata penzija.

4.9.3 Obaveze

Na dan 31.12.2010.godine ukupne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od **282.900.160 KM**. Najznačajnije stavke odnose se na obaveze prema dobavljačima u iznosu od 1.726.082 KM (obaveze za dobavljače za stalna sredstva 484.739 KM i obaveze za dobavljače obrtnih sredstava u iznosu od 1.204.939 KM), obaveze prema uposlenicima u iznosu od 2.336.634 KM, te obaveze za penzije u iznosu od 75.411.734 KM. Sravnjavanje salda obaveza vršeno je slanjem IOS-a, a uvidom u knjigovodstvenu dokumentaciju konstatovali smo da je većina obaveza prema dobavljačima izmirena do kraja prvog mjeseca 2011.godine, te da su u cijelosti izmirene obaveze prema uposlenicima Federalnog zavoda.

Na kontu razgraničenih prihoda iskazan je iznos od 202.393.637 KM od čega su razgraničeni prihodi po sporazumu ZOND 21.392.785 KM, a iznos od 180.971.969 KM odnosi se na potraživanja od Vlade FBiH.

Provedenom revizijom nismo konstatovali nepravilnosti u ovom procesu.

4.10 Ostali nalazi

4.10.1 Vanbilansna evidencija

Na vanbilansnoj evidenciji vode se objekti i poslovni prostori koji nisu u posjedu i poslovnoj funkciji Federalnog zavoda a izgrađeni su iz sredstava ranijeg D.F.PIO BiH ili SIZ-A PIO BiH. Za neke objekte nije sporan posjed, ali je i dalje sporno pravo raspolaganja i poduzimanja mjera na zaštiti ovih objekata. U revidiranoj godini ova sredstva iskazana su u iznosu od **85.577.548,50 KM**. Smanjenje u odnosu na 2009. godinu je posljedica prijenosa imovine u iznosu od 18.325.814 KM u bilansu, a koja se odnosi na objekat Doma penzionera Zenica. Po izjavama odgovornih lica tokom 2011.godine očekuje se preknjižavanje iz izvanbilansne evidencije u bilansnu iznosa od 27.725.296 KM koji se odnosi na „Hotela ERO“. U vezi sa odredbama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Federalni zavod se obraćao i tokom 2010.godine Vijeću ministara BiH (komisiji za državnu imovinu) za izuzimanje od privremene zabrane raspolaganja i ostalih domova penzionera (Tuzla, Neum, Bihać, Neđarići), a radi poduzimanja aktivnosti za zaštitu njihovog daljeg devastiranja i stavljanja u funkciju. Krajem 2010.godine Komisija za državnu imovinu donijela je Odluku o izuzimanju od privremene zabrane rasplaganja državnim imovinom objekta Doma penzionera u Neđarićima. Po pitanjima vezanim za ovu imovinu, Federalni zavod je redovno izvještavao Vladu Federacije BiH.

Poduzimati i dalje radnje kako bi se objekti i poslovni prostori evidentirani na vanbilansnoj evidenciji zaštitili od devastiranja i stavili u funkciju u vlasništvu Federalnog zavoda i izvještavati o istom.

4.10.2 Sudski sporovi

Iz pomoćne evidencije sudskih sporova ustrojenoj u Središnjoj administrativnoj službi u 2010. godini, utvrdili smo da je evidentirano 162 predmeta sudskih sporova u vrijednosti 186.846.256 KM gdje se Federalni zavod pojavljuje kao tuženi i 256 postupaka u vrijednosti 109.109.598 KM gdje se Federalni zavod pojavljuje kao tužitelj. Najznačajniji evidentirani sudski spor gdje se Federalni zavod pojavljuje kao tužitelj je sudski spor pokrenut protiv Vlade FBiH za refundaciju iznosa od 106.020.142 KM za isplaćene penzije pod povoljnijim uslovima. Ova tužba je do kraja naše revizije (u mjesecu martu 2011.godine) preinačena u 180.979.871 KM, koliko iznosi ukupan dug Vlade Federacije sa 31.12.2009.godine. Od značajniji sudskih sporova u kojima se Federalni zavod pojavljuje kao tuženi, ističemo sudski spor Merdan i drugi (koji tuže Federalni zavod radi naknade štete jer su od 2001.godine primali niže penzije od onih na koje su imali pravo po tadašnjim propisima), čija je vrijednost u iznosu od 1.620.000 KM. Također, tužba Javnog Fonda Republike Srpske u vrijednosti od 175.587.316 KM radi naknade štete zbog isplaćenih penzija za 38.000 penzionera u vremenskom periodu od 01.10.1992. godine do 31.08.2006. godine koja se sada nalazi na apelaciji na Ustavnom sudu FBiH. Utvrdili smo da se sudski sporovi (potencijalne obaveze i potraživanja) vode uglavnom ažurno u pomoćnoj evidenciji Federalnog zavoda i o istim se, u skladu sa našim preporukama, sačinjavaju zabilješke uz finansijske izvještaje. Također, dobili smo informaciju od ovlaštenih osoba da će se u 2011.godini ovaj proces informatički podržati. Međutim, Federalni zavod za iste ne sačinjava pomoćne obrasce na kojima se iskazuju potencijalne obaveze i potraživanja u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, što je konstatovano i u prethodnoj reviziji. Utvrđeno je da je Federalni zavod za ove namjene izvršio rezervisanje sredstava u iznosu od 1.000.000 KM.

Potencijalne obaveze i potraživanja evidentirati i na pomoćnim obrascima- dodatni finansijski podaci, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

5. KOMENTAR

Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, u ostavljenom roku, očitovao se na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za 2010.godinu, dopisom broj FZ3/3 14-3-3559/11 od 05.05.2011.godine. U očitovanju je navedeno da se Nacrt izvještaja smatra korektnim te da se prihvataju sve primjedbe date u Izvještaju i da će Federalni zavod sačiniti plan otklanjanja istih.

Rukovodilac
Sektora za finansijsku reviziju

Anica Pudar, dipl. oec.

Voda tima:
Jadranka Novak, viši revizor

Član tima:
Dubravka S. Barbarić, revizor
Nina Šunjić, pomoćnik u finansijskoj reviziji

Prilog br. 1.
Izvršenje Finansijskog plana Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko invalidskog osiguranje na dan 31.12.2010. godine u KM

C-to	Vrsta prihoda	Finansijski plan za 2010. Godinu	Rebalans Plana 2010.god.	Operativni plan za 2010. god.	Izvršenje plana na dan 31. 12. 2010.g	Izvršenje plana za 2009. g.
1	2	3	4	5	6	7
710000	Prihodi od poreza	1.407.500.000	1.407.500.000	1.407.500.000	1.473.702.514	1.371.747.418
712000	Doprinosi za socijalnu skrb	1.407.500.000	1.407.500.000	1.407.500.000	1.473.702.514	1.371.747.418
720000	Neporezni prihodi	3.513.000	3.513.000	3.513.000	5.037.925	5.696.653
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	2.663.000	2.663.000	2.663.000	4.207.038	4.888.576
721100	Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeća i finansijskih javnih institucija	0	0	0	37.212	45.225
721200	Ostali prihodi od imovine	2.663.000	2.663.000	2.663.000	4.169.125	4.841.008
721500	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	0	0	0	701	2.343
722000	Naknada i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	850.000	850.000	850.000	830.887	808.077
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	850.000	850.000	850.000	830.887	808.077
730000	Tekuće potpore	408.034.647	370.775.747	370.775.747	179.605.000	83.400.000
732100	Tekuće potpore od ostalih razina vlasti	408.034.647	370.775.747	370.775.747	179.605.000	83.400.000
	Ukupno prihodi i primici	1.819.047.647	1.781.788.747	1.781.788.747	1.658.345.439	1.460.844.071
611000	Plaće i naknade zaposlenih	25.795.705	27.301.005	27.301.005	26.883.501	26.342.779
611100	Bruto plaće i naknade	22.571.050	22.571.050	22.571.050	22.367.561	22.555.053
611200	Naknade troškova zaposlenih	3.224.655	4.729.955	4.729.955	4.515.940	3.787.726
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	2.369.961	2.369.961	2.369.961	2.496.176	2.513.065
612100	Doprinosi poslodavca	2.369.961	2.369.961	2.369.961	2.496.176	2.513.065
613000	Izdaci za materijal i usluge	20.759.853	19.254.553	19.254.553	15.380.237	15.807.413
613100	Putni troškovi	443.996	443.996	443.996	217.537	186.374
613200	Izdaci za energiju	789.856	789.856	789.856	585.807	587.727
613300	Izdaci za komunalne usluge	9.787.486	9.787.486	9.787.486	9.611.277	9.812.753

613400	Nabavka materijala	1.097.720	1.097.720	1.097.720	550.936	704.721
613500	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	171.800	171.800	171.800	90.051	76.302
613600	Unajmljivanje imovine i opreme	79.200	79.200	79.200	60.221	76.015
613700	Izdaci za tekuće održavanje	297.600	297.600	297.600	197.621	170.136
613800	Izdaci za osig., bankarske usluge	1.631.500	1.452.000	1.452.000	1.401.164	1.323.645
613900	Ugovorne usluge	6.460.695	5.134.895	5.134.895	2.665.623	2.869.740
614000	Tekući transferi	1.675.240.320	1.675.240.320	1.675.240.320	1.569.292.323	1.522.129.861
614200	Grantovi pojedincima	1.675.142.320	1.675.142.320	1.675.142.320	1.569.241.253	1.522.105.461
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	98.000	98.000	98.000	51.070	24.400
821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	5.500.000	5.500.000	5.500.000	2.173.082	2.863.408
Ukupno rashodi i izdaci		1.729.665.839	1.729.665.839	1.729.665.839	1.616.225.319	1.569.656.526
Suficit		89.381.808	52.122.908	52.122.908	42.120.120	
Deficit						108.812.455
Broj zaposlenih					869	